

Zenon Guldon

"Corpus inscriptionum Poloniae", t. I :
"Województwo kieleckie", pod red.
Józefa Szymańskiego, z. 1 : "Miasto
Kielce i powiat kielecki" Kielce 1975 :
[recenzja]

Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach 11, 379-380

1980

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ukazanie miasta¹². Wydaje się jednak, że winny to być prace zbiorowe, pisane przez specjalistów z zakresu różnych dyscyplin i okresów historycznych.

Zenon Guldon

CORPUS INSCRIPTIONUM POLONIAE, t. I: Województwo kieleckie pod red. Józefa Szymańskiego, z. 1: Miasto Kielce i powiat kielecki, wyd. Barbara Trelińska, Kielce 1975, Muzeum Świętokrzyskie w Kielcach, ss. 168, 2 nlb.

Omawiane wydawnictwo, powstałe w wyniku współpracy Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach i Muzeum Świętokrzyskiego w Kielcach, zapoczątkowuje edycję wszystkich zabytków polskiej epigrafiki przedrozbiorowej. Omawiany tu zeszyt pierwszy obejmuje w sumie 131 inskrypcji, głównie napisów nagrobkowych, z terenu miasta Kielc i powiatu kieleckiego. Wydaje się, że w tytule wydawnictwa winien być określony jego zasięg chronologiczny (do r. 1800).

Dyskusyjne wydaje się posługiwanie powiatami w granicach z 1972 r. Ostatnia reforma podziału administracyjnego kraju, w wyniku której zlikwidowane zostały powiaty, stawia wydawców przed koniecznością innego rozwiązania. Czy kolejne zeszyty będą dotyczyły województw w obecnych granicach, czy też nie istniejących już powiatów? Wydaje się, że wydawcy uniknęliby tych problemów, przyjmując za podstawę historyczne podziały administracyjne ze schyłkowego okresu istnienia szlacheckiej Rzeczypospolitej.

Nie zostały bliżej sprecyzowane zasady edytorskie. B. Trelińska we wstępie do omawianego zeszytu podaje, że przy publikacji oparto się w zasadzie na *Instrukcji wydawniczej dla średniowiecznych źródeł historycznych* z 1925 r., zaznaczając, że „wybór [tej] instrukcji uzasadnił J. Szymański” (s. 34, przyp. 73). W powołanej natomiast pracy Szymańskiego czytamy: „Wszystkie inne zabiegi edytorskie winny być oznaczone zgodnie z jedną z instrukcji wydawniczych, jak się zdaje najlepiej dla źródeł średniowiecznych (PAU, 1925)”¹. Propozycja

¹² J. Topolski *Elementy syntezy w historii miast*, „Studia i Materiały do Dziejów Wielkopolski i Pomorza”, t. XI, 1974, z. 1.

¹ J. Szymański *Potrzeby i możliwości polskiej epigrafiki*, [w:] *Problemy nauk pomocniczych historii*, II, Katowice 1973, s. 72.

Szymańskiego stała się dla Wydawczyni dostatecznym uzasadnieniem wyboru instrukcji. Stosowanie tej instrukcji nie budzi zastrzeżeń w stosunku do źródeł średniowiecznych, chociaż i tu można by przecież oprzeć się na projekcie A. Wolfa² czy też projekcie zasad wydawania tekstów staropolskich³. Dla źródeł nowożytnych można by się posłużyć instrukcją dla źródeł historycznych od połowy XVI do połowy XIX w.⁴ Jednym słowem, konieczne wydaje się bliższe sprecyzowanie zasad edytorskich.

Jak wspomnieliśmy wyżej, omawiany tu zeszyt obejmuje 131 inskrypcji w języku polskim i łacińskim, w tym tylko 48 dotąd nie publikowanych. Nie zarejestrowano ani jednej inskrypcji w języku hebrajskim. Teksty niektórych inskrypcji udało się tylko częściowo odczytać. Nie wiem, czy pomocne nie byłyby tu wizytacje kościelne, zawierające nieraz pełne teksty inskrypcji. Wydawczyni ograniczyła się do samych inskrypcji (bez przechowywanych w muzeach), wydawnictw źródłowych i literatury przedmiotu, rezygnując z wykorzystania materiałów rękopiśmiennych. Czy jest to rzeczywiście założenie słuszne? Wartość publikacji obniża brak fotografii chociażby niektórych inskrypcji, co powoduje, że wywody Wydawczyni na temat pisma i systemu brachygraficznego w epigrafice kieleckiej (s. 21—30) pozbawione są wystarczającej dokumentacji.

Poczynione wyżej uwagi krytyczne, o charakterze zresztą dyskusyjnym, nie umniejszają znaczenia tego cennego wydawnictwa. Publikacja inskrypcji rozszerza bazę źródłową do badań nad dziejami Kielecczyzny w okresie przedrozbiorowym.

Zenon Guldon

² A. Wolff *Projekt instrukcji wydawniczej dla pisanych źródeł historycznych do połowy XV w.*, „*Studia Zródłoznawcze*”, t. I, 1957.

³ *Zasady wydawania tekstów staropolskich*. Projekt, Wrocław 1955.

⁴ *Instrukcja wydawnicza dla źródeł historycznych od XVI do połowy XIX wieku*, Wrocław 1953. Z nowszych publikacji na temat zasad edytorskich źródeł historycznych i literackich zob. R. Murawski *Niektóre aspekty publikacji źródeł historycznych*, [w:] *Problemy edytorskie*, Warszawa 1971, oraz K. Górski *Tekstologia i edytorstwo dzieł literackich*, Warszawa 1975.